

ЗАСОБИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДАНИХ ЯК СКЛАДНИК КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ П(ПТ)О

Оліферчук О.М., старший викладач кафедри методики професійної
освіти та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

В умовах змішаного та дистанційного навчання візуалізація освітнього контенту стала невід'ємною частиною навчальної діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Крім того засоби візуалізації даних є ефективним інструментом реалізації комплексного методичного забезпечення освітнього процесу.

Загальновідомими стали результати наукових досліджень про більший відсоток запам'ятовування людиною візуальної інформації. Якщо ж поєднати візуальний і звуковий способи передачі інформації, то сприйняття змісту інформації збільшується до 65 %. Варто відзначити й особливості сприймання інформації сучасним поколінням молоді. До них належить своєрідне «кліпове» мислення, сприйняття світу як низки мало пов'язаних подій і фактів. Сучасна молодь має можливість навчатися в інтернеті, швидко взаємодіє завдяки використанню соціальних мереж, живе в умовах інтенсивного інформаційного навантаження, проте проблемою є концентрація уваги, виокремлення головних аспектів інформаційного й навчального матеріалу, встановлення взаємозв'язків, логіки подій, застосування системного підходу до процесів і явищ навколишнього світу [3].

Візуалізація навчальної інформації передбачає відбір, структурування і оформлення навчального матеріалу в візуальний образ, заснований на різних способах пред'явлення інформації і взаємозв'язках між цими способами, що

сприяють активній роботі мислення здобувача освіти при читанні й осмисленні змісту представленого матеріалу.

А тому цілями використання візуальної інформації є:

- інформаційне навчання, спрямоване на відтворення інформації, тобто репродуктивне;

- розвиток розумових здібностей, як от аналіз, синтез, класифікація, узагальнення, систематизація, тобто пізнавальна, перетворювальна та продуктивна діяльність;

- спонукання здобувачів освіти до використання, представлення засвоєних і нових знань у нових ситуаціях, що відбувається зокрема під час виконання ними практичних завдань із застосуванням візуалізації інформації.

Водночас для значної кількості педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти своєрідним викликом стала життєва і професійна необхідність опанування сучасними цифровими інструментами візуалізації інформації [1,2].

Цифрові технології, а саме засоби візуалізації даних дозволяють якісно організувати змішане та дистанційне навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, виходячи з потреб та інтересів здобувачів освіти для **здійснення підготовки** конкурентоспроможних фахівців на міжнародному, національному та регіональному ринках праці [1,2,4,6].

Тому виникає необхідність методичного супроводу педагога закладу П(ПТ)О в умовах неформальної та інформальної освіти. Використання достовірних джерел, що містять банк передового педагогічного досвіду, приклад практичного впровадження новітніх педагогічних та виробничих технологій в освітній процес, результати використання цифрових технологій, зокрема для візуалізації процесів під час уроків теоретичного та виробничого навчання педагогами закладів П(ПТ)О.

Інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка» БІНПО надає можливість педагогам отримати методичну підтримку для свого професійного зростання маючи доступ до методичних розробок уроків професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, банку матеріалів кращих

освітніх практик за професіями, інструкційно-технологічних карток, презентацій, контрольних-аналітичних та інших методичних матеріалів, які допоможуть різним категоріям педагогічних працівників в практичній діяльності [5].

Фахові (професійні) компетентності педагога закладу професійної (професійно-технічної освіти) визначені стандартом «Майстер виробничого навчання». Вказаний нормативний документ відображає перелік трудових функцій та професійних компетентностей (за трудовою дією або групою трудових дій), які допомагає **розвивати інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка» БІНПО** [6]:

- **здійснення освітнього процесу** – здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі;

- **здійснення методичної роботи** – здатність розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики, здатність використовувати цифрові технології для розв’язання методичних завдань, здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів, здатність до аналізу та використання позитивної педагогічної практики;

- **професійний розвиток** – як здатність до самоаналізу та коригування власної професійної діяльності з урахуванням результатів педагогічного впливу; розробляти та реалізовувати програму професійного самовдосконалення; проводити майстер-класи, відкриті уроки, тренінги тощо; вживати заходи для збереження фізичного та психологічного здоров’я, профілактики професійного вигорання.

Сервіси для створення візуального контенту пропонують безліч шаблонів, фотографій, зображень, анімаційних картинок шрифтів, ефектів для створення презентацій, таблиць, шаблонів, обкладинок, сертифікатів тощо. Усі шаблони мають встановлені розміри зображень для стандартних типів візуального контенту — наприклад, розмір слайду презентації, обкладинки для публікації в різних соціальних мережах, фону для Zoom тощо. MS PowerPoint, Canva, Crello мають багато шаблонів, дотичних до сфери освіти: розклад занять, сертифікати,

таблиці й шаблони для різноманітних навчальних активностей, мають інтерфейс українською мовою [4].

Сервіси для створення і зберігання відеоконтенту (OBS Studio, Camtasia, YouTube) дозволяють записати лекції, інструкції або презентації з екрану комп'ютера чи іншого пристрою, зберегти й оприлюднити відеоконтент (фрагмент виробничого процесу, обробка вузла виробу, етап приготування страви тощо).

Сервіси для створення завдань на закріплення, узагальнення, контроль знань Learningapps, OnlineTestPad, Kahoot, Quizlet, Classtime використовуються для перевірки знань (проведення тестування з використанням питань і завдань різного типу), створення кросвордів, ребусів.

Використання засобів візуалізації даних дозволяє підвищити якість освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної освіти) для підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Використання позитивної педагогічної практики банку передового досвіду інформаційно-аналітичного ресурсу «Методична скарбничка» сприяє професійному самовдосконаленню педагога щодо здатності розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики; навчально-методичний комплекс предмета.

Список використаних джерел

1. Європейська рамка цифрової компетентності для освітян. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu> (дата звернення: 05.06.2024).

2. Закон України №2145-VIII «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення: 05.06.2024).

3. Навчально-методичний посібник для закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти/Оксана Пасічник, Юлія Єлфімова, Христина Чушак, Олена Шинаровська, Андрій Донець. — К.: 2021. — 92 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/11/30/Zmish.navch.u.zakl.P-PT->

O.30.11.pdf?fbclid=IwAR0QurJJmg-t4lIWdVe5lHPab6c_EUzyCfmf7M76f3TLGqbteYLaVKfoJfg.

4. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника (проект) / Н. Морзе, О. Базелюк, І. Воротникова, Н. Дементієвська, О. Захар, Т. Нанаєва, О. Пасічник, Л. Чернікова // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. — 2019. — Вип. спецвип. — С. 1–53. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf> (дата звернення: 05.06.2024).

5. Петрушак О. М. Роль інформаційно-аналітичного ресурсу «Методична скарбничка» Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти для професійно-особистісного розвитку педагога. Імідж сучасного педагога: електрон. наук. фах. журн. (категорія «Б»). 2023. № 4 (211). С. 62–69. <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/282572>) URL: <http://lib.iitta.gov.ua/735848/>

6. Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання» 17 серпня 2021 року № 430-21. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/346-430_majster_virobnicogo_navcanna.pdf (дата звернення: 05.06.2024).